Kereszt alakú ékszeróra

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	E 63.3
Készítés ideje:	17. SZÁZAD 1. FELE
Készítés helye:	Németország
Anyag:	aranyozott ezüst; hegyikristály; réz veretek
Technika:	öntött; vésett díszítés
Méretek:	szélesség: 4,6 cm hosszúság: 8,9 cm vastagság: 2,2 cm

Egy 15. századi technikai újítás, az addigi súlyhajtás mellett a rugóhajtás felfedezése tette lehetővé hordozható órák készítését. A kisméretű, változatos formájú, hordozható függőórák a 16. század elejétől terjedtek el egyre szélesebb körben.

Ezt a kereszt alakú órácskát egykor a tetején lévő karikába fűzött láncon, nyakba akasztva viselhették. Tokját a felnyitható fedő- és hátoldalon, valamint oldalain aranyozott ezüst keretbe foglalt, csiszolt hegyikristály lapok alkotják. (Kristálybetétjei az oldalsók kivételével erősen sérültek.) A vésett díszítménnyel borított keresztszárak találkozásánál római számos, kerek számlap helyezkedik el. A tok hátoldalának felső részén vésett N. R. monogram látható. Hasonló kereszt alakú függőórák hegyikristály tokban több külföldi gyűjteményben megtalálhatók, az Iparművészeti Múzeum is őrzi e népszerű típus további két példányát.

A fraknói kincstár két inventáriuma is említ hasonló darabot. 1685-ben a függők, fülbevalók, forgók közt kerül felsorolásra: *... Egy köröszt forma Christall ora.* Az 1725. évi leltár leírásában még a sérülések is hasonlók (Almarium 51–52. Nr.10): *Egy igen szép termés kristálban kereszt formába bé foglalt orácska, amellynek mind a két részén hasadás láczatik.*

Irodalom

- szerző: Horváth Hilda: *Nemzeti kincstárunk, az Esterházy hercegi kincstár 20. századi története*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2014. - 18 A/273, 18 B (balra fönt) kép
- Szerk.: Szilágyi András: *Műtárgyak a fraknói Esterházy-kincstárból az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2014. - Nr. III.7. (Pandur Ildikó)
- Szerk.: Szilágyi András: *Esterházy-kincsek. Öt évszázad műalkotásai a hercegi gyűjteményből*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 74. (Pandur Ildikó)
- Békési Éva: *Az idő hangja. Különleges óraszerkezetek*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2002. - p. 96.
- Szilágyi András: *Az Esterházy-kincstár*. Helikon Kiadó, Budapest, 1994. - p.48.
- Szerk.: Pataki Judit: *Ékszerek, érmek, rendjelek*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - 38. és kép (Pandur Ildikó, Szilágyi András, G. Héri Veronika)
- Katona Imre: A fraknói kincstár 1725. évi leltára- *Művészettörténeti Értesítő*, 29. (1980). 1980. - p. 140.
- Szerk.: Galavics Géza: A fraknói Esterházy-kincstár a történeti források tükrében. *Magyarországi reneszánsz és barokk. Művészettörténeti tanulmányok*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1975. - és 26. kép (Héjjné Détári Angéla)
- Szerk.: Csányi Károly: *Régi órák kiállításának leíró lajstroma*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1925. - 193. sz. IX. tábla

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum